Onderzoek registratie arbeidsmigranten 2025

Uitgevoerd door:
VNG: <>
NVVB: <>
Datum 03-12-2025

Inhoud

Managementsamenvatting 3
Inleiding 4
A. De dienstverlening van Burgerzaken verbeteren 5
Wachttijden verminderen 5
Minder documenten bij inschrijving als ingezetene 6
BSN direct meegeven bij eerste inschrijving 7
Digitale hulpmiddelen 10
B. Financiële prikkel inzetten in de vorm van de toeristenbelasting 12
C. Extra capaciteit bij BRP toezicht 13
Eindconclusie 16
Advies: financiële middelen voor drie maatregelen 17
1)Extra toezichthouders BRP 17
2) Inzet van accounthouders ‘registratie arbeidsmigranten’ 17
3) Digitale hulpmiddelen om gegevens goed te kunnen ontsluiten 17

Managementsamenvatting

De Kamerbrief van september 2025 richt zich op het verbeteren van de accurate inschrijving van arbeidsmigranten in de Basisregistratie Personen (BRP). Dit is essentieel om aanspraak te kunnen maken op bepaalde rechten en toegang te krijgen tot overheidsvoorzieningen. Ook draagt het bij aan de leefbaarheid, handhaving en het tegengaan van uitbuiting. De VNG en NVVB onderzochten in samenwerking met gemeenten drie maatregelen die mogelijk effect hebben op die inschrijving:

A. Verbetering Dienstverlening Burgerzaken

Wachttijden: De indruk dat lange wachttijden een belemmering zijn voor arbeidsmigranten is ongegrond. De gemiddelde wachttijd is 4 dagen, en veel gemeenten hanteren flexibele oplossingen zoals groepsafspraken of focus op hervestiging (voor wie al in de RNI staat).
Minder documenten: De vereiste om bewijs van woonruimte te tonen is een obstakel, waardoor arbeidsmigranten zich eerst in de RNI registreren om snel een BSN te krijgen. Het afschaffen hiervan wordt afgeraden vanwege het risico op adresfraude en verminderde datakwaliteit.
BSN direct meegeven: Dit is mogelijk door extra capaciteit en opgeleid personeel (wat hoge kosten met zich meebrengt). Het is echter alleen effectief als de arbeidsmigrant ook de juiste woondocumenten kan overleggen. Veel arbeidsmigranten zijn al RNI-geregistreerd, waardoor een direct BSN bij de gemeente minder urgent is.
Digitale hulpmiddelen: Digitale voorinschrijvingen (eventueel via hergebruik van de RNI-tool) verbeteren de efficiëntie en verminderen fouten. Digitale nachtregisters en inschrijvingsplatforms bieden gemeenten cruciaal inzicht in verblijfplaatsen, wat adresonderzoek vergemakkelijkt.

B. Financiële Prikkel (Toeristenbelasting)

Het heffen van toeristenbelasting op huisvesting van arbeidsmigranten is beperkt en complex (achterhalen van onbekende adressen en weerstand). Gemeenten die dit doen, zien echter financiële baten en een stimulans voor BRP-inschrijving (om de belasting te ontwijken).

C. Extra Capaciteit BRP-Toezicht

Het grootste probleem is de uitschrijving of verhuizing van arbeidsmigranten. De rechtspraak stelt zeer hoge eisen aan het 'gedegen onderzoek' voor ambtshalve uitschrijving, wat veel tijd en capaciteit vergt. Gemeenten hebben behoefte aan extra capaciteit voor toezicht en handhaving, en aan goede afspraken met uitzendbureaus en huisvesters over het delen van actuele verblijfsgegevens en het faciliteren van uitschrijvingen.

We stellen drie investeringen voor om de registratie van arbeidsmigranten in de BRP te verbeteren:

1) **Extra Toezichthouders BRP:** Minimaal 1.5 FTE per gemeente voor adrescontroles en onderzoek (totaal €54,9 miljoen per jaar). Verdeelsleutel op basis van aantal geregistreerde arbeidsmigranten in gemeente.
2) **Accounthouders 'Registratie Arbeidsmigranten':** 0.5 FTE per gemeente voor contacten met uitzendbureaus/huisvesters, het maken van data-uitwisselingsafspraken en ondersteuning bij in-/uitschrijving (totaal €22,1 miljoen per jaar).
3) **Digitale Hulpmiddelen:** Financiering voor systemen om gegevensuitwisseling efficiënt te ontsluiten (totaal €5,1 miljoen per jaar - €15.000 p/g).

De totale financieringsbehoefte voor deze functies en middelen bedraagt circa €82,1 miljoen per jaar. De investeringen in accounthouders en digitale middelen (€27,2 miljoen) kunnen regionaal worden ingezet. Deze integrale aanpak creëert beter zicht op verblijfsadressen van arbeidsmigranten en stimuleert samenwerking van werkgevers/uitzenders en verhuurders.

Inleiding

In de kamerbrief[1] van 9 september 2025 over de 'aanpak verbetering registratie in de BRP' worden naast de vorderingen op een aantal reeds bestaande maatregelen een aantal aanvullende maatregelen benoemd om accurate inschrijving in de BRP te verbeteren. Zo staat er in de brief: "*Hierbij kijken wij naar het verder verbeteren van de dienstverlening van Burgerzaken en het toezicht en de handhaving op de Wet BRP. Daarnaast kan toeristenbelasting als financiële prikkel dienen om wel in te schrijven in de BRP. Als ingezetene betaal je namelijk geen toeristenbelasting terwijl je als niet-ingezetene in sommige gevallen redelijkerwijs wel toeristenbelasting zou moeten betalen. Dit doen we in nauwe samenwerking met de VNG en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB)*".

De ministeries van SZW en BZK hebben aan de VNG en NVVB verzocht een aantal zaken rondom de uitvoering van de registratie van arbeidsmigranten in de BRP nader te onderzoeken en hierover te adviseren. Enerzijds is er de noodzaak tot correcte en actuele inschrijving op het juiste woonadres om de leefbaarheid en handhaving lokaal te kunnen waarborgen. Anderzijds dient het om de arbeidsmigrant beter in beeld te krijgen, wat essentieel is voor het tegengaan van uitbuiting en het bieden van adequate bescherming en dienstverlening. In beide gevallen is een correcte registratie de registratie op het adres waar de arbeidsmigrant daadwerkelijk verblijft.

De VNG en NVVB zijn in gesprek gegaan met gemeenten over de eventuele effecten van de volgende maatregelen op de correcte inschrijving van arbeidsmigranten.

A) De dienstverlening van Burgerzaken verbeteren d.m.v.:
- Wachttijden verminderen
- Minder documenten uitvragen bij inschrijving als ingezetene
- BSN direct meegeven bij eerste inschrijving
- Digitale hulpmiddelen inzetten

B) Financiële prikkel inzetten in de vorm van toeristenbelasting

C) Extra capaciteit bij BRP-toezicht inzetten

Onder dankzegging aan de vele gemeenten die ons van informatie hebben voorzien worden hieronder de bevindingen en ons advies gedeeld.

[1] Kamerbrief: https://open.overheid.nl/documenten/a0db6d9b-8463-4582-9eb5-409c87da3da3/file

A. De dienstverlening van Burgerzaken verbeteren

Wachttijden verminderen

Wanneer iemand vanuit het buitenland naar Nederland komt en zich voor een periode langer dan 4 maanden als ingezetene wil registreren, zal er een afspraak vestiging buitenland/immigratie of aangifte verblijf en adres of hervestiging gemaakt worden[2]. De indruk is dat de wachttijden voor deze afspraken een belemmering zijn voor arbeidsmigranten, waardoor zij zich (onterecht) bij een RNI loket melden.

Om dit te onderzoeken is naar de websites van alle 342 Nederlandse gemeenten gekeken. Hier is bekeken hoe er een afspraak gemaakt kon worden voor een eerste vestiging en hoe lang dit duurt. Hieruit blijkt dat er bij 141 gemeenten digitaal een afspraak gemaakt kan worden. Bij 180 gemeenten moet er gebeld worden, op die manier kan samen met de aanvrager naar het best passende tijdstip voor de afspraak worden gekeken. Verder is er bij 21 gemeenten een digitale voorinschrijving nodig.

We hebben bij 160 gemeenten onderzocht hoe lang het duurt voordat er een afspraak gemaakt kan worden. In dit overzicht zijn de wachttijden opgenomen van alle gemeenten waar digitaal een afspraak gemaakt kon worden (139) en 21 gemeenten waarbij gebeld moet worden voor een afspraak. Bij gemeenten waar gebeld moet worden voor een afspraak is gebleken dat deze afspraak over het algemeen binnen 5 dagen kan plaatsvinden.

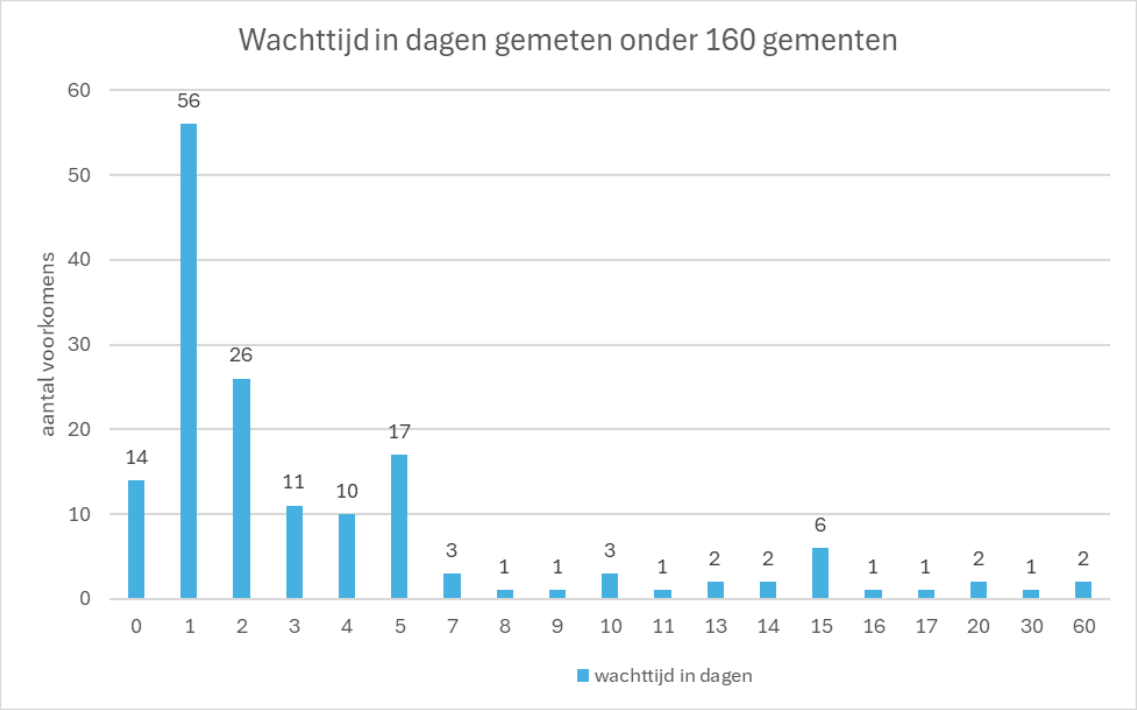

[2] Het is een eerste vestiging wanneer:
•De arbeidsmigrant nog nooit eerder in de BRP (Basisregistratie Personen) heeft gestaan, of
•De arbeidsmigrant wél in Nederland is geweest met RNI-registratie (Registratie Niet-Ingezetenen), maar zich voor het eerst inschrijft als ingezetene met een verblijf op een woonadres.
Het is een hervestiging wanneer de arbeidsmigrant eerder als ingezetene in de BRP stond, zich heeft uitgeschreven (bijvoorbeeld door emigratie), en nu opnieuw terugkeert om in Nederland te wonen.

Hieruit komt naar voren dat er bij de meerderheid (134 gemeenten) binnen de wettelijk vastgestelde termijn van 5 werkdagen een afspraak gemaakt kan worden, terwijl er bij slechts 26 gemeenten meer tijd nodig is. Tijdens twee recente NVVB regio congressen werd ook aan deelnemers (Burgerzaken medewerkers) gevraagd of er bij hun gemeente wel eens sprake is van wachttijden. Ook hier kwam hetzelfde beeld naar voren.

Uit ons onderzoek blijkt overigens dat de lange wachttijden voor de reguliere eerste vestiging, voor arbeidsmigranten in de praktijk vaak niet relevant zijn vanwege de volgende aanpassingen:

- Groepsafspraken: Heel veel gemeenten, waaronder Rotterdam[3], werken met groepsinschrijvingen in samenwerking met uitzendorganisaties, waardoor de reguliere wachttijd omzeild wordt. Ook zijn er gemeenten die vaste dagdelen reserveren voor arbeidsmigranten.
- Focus op Hervestiging: een aantal gemeenten melden dat het overgrote deel van de arbeidsmigranten al in de RNI is geregistreerd. De wachttijd voor een hervestiging (wanneer men al een BSN heeft) is bijvoorbeeld in een gemeente slechts 5 werkdagen, in plaats van 60 dagen.
- Inloopspreekuren: Gemeenten als Amsterdam en Capelle aan den IJssel combineren een digitale agenda met inloopspreekuren, wat de drempel voor inschrijving verlaagt.

Kortom, gemeenten passen hun dienstverlening aan de specifieke behoeften van arbeidsmigranten aan.

Samenvattend

Wachttijden zijn over het algemeen genomen conform de wet BRP[4], gemiddeld is de wachttijd 4 dagen. Slechts in een aantal grote gemeenten duurt het lang voordat iemand kan komen voor inschrijving van een eerste vestiging, capaciteitsproblemen zijn hiervoor een reden. De indruk dat wachttijden een algemene belemmering vormen voor specifiek arbeidsmigranten is ongegrond, mede dankzij flexibele, gerichte oplossingen.

Minder documenten bij inschrijving als ingezetene

Als mogelijke hindernis bij inschrijving als ingezetene in de BRP wordt ook wel aangegeven dat de arbeidsmigrant voor de inschrijving in de gemeente over documenten moet beschikken die zij niet hebben, denk aan een geboorte of huwelijksakte, of een bewijs van wonen. Vanwege lange wachttijden bij gemeenten en de vraag om aanvullende documenten zouden arbeidsmigranten zich dus eerst laten registreren in de RNI. Hierbij wordt de identiteit vastgesteld aan de hand van een geldig identiteitsbewijs, eventueel kunnen een tijdelijk verblijfsadres en contactgegevens worden opgegeven. Via deze registratie komen zij binnen 15 minuten aan een Burgerservicenummer (BSN)[5], waarmee zij aan het werk kunnen.

Registratie bij een woongemeente is ingewikkelder. Bij een registratie als ingezetene wordt ook gevraagd om andere documenten dan een paspoort, zoals bijvoorbeeld een geboorte of huwelijksakte. Inschrijving zonder die documenten is echter wel degelijk mogelijk, de gemeente vraagt dan wel deze documenten later aan te leveren. Een mogelijk hindernis zit voor een

[3] waar wel een lange wachttijd is voor de aangifte eerste vestiging
[4] De wet BRP stelt in artikel 2.38 dat binnen 5 dagen na vestiging aangifte gedaan moet worden. Gemeenten dienen er derhalve voor te zorgen dat dit mogelijk is.
[5] Het BSN wordt direct uitgereikt. Bij een aantal RNI loketten is het inmiddels mogelijk om binnen 15 minuten na de inschrijving direct een Digid aan te vragen. Voor de activering daarvan dient men nog een keer (binnen 30 dagen) naar de balie van een RNI loket te gaan

arbeidsmigrant in het aanleveren van koop of huurovereenkomst of toestemming inwoning van een hoofdbewoner.

Uit onderzoek naar de informatie op de websites van alle Nederlandse gemeenten bleek dat het merendeel van de Nederlandse gemeenten namelijk aan de persoon die zich vanuit het buitenland vestigt vraagt om aantoonbaar te maken dat deze daadwerkelijk in de gemeente gaat wonen. Van gemeenten wordt dan ook verwacht dat zij zich ervan overtuigt dat iemand daadwerkelijk op het opgegeven adres gaat wonen[6]. Het belang daarvan werd een aantal jaar geleden weer aangetoond met een nieuwe opleving van adresfraude[7]. Bij twijfel aan de juistheid van een adresaangifte mag deze worden aangehouden voor nader onderzoek[8].

In veel gevallen weten arbeidsmigranten het definitieve adres waar ze gaan verblijven niet direct na binnenkomst in Nederland. Uit gesprekken met gemeenten blijkt ook wel dat arbeidsmigranten zich vaker eerst laten registreren in de RNI en later, wanneer blijkt dat zij blijven werken in Nederland en over woonruimte beschikken gezorgd wordt voor inschrijving in de BRP als ingezetene. Daarnaast is er nog een groep arbeidsmigranten dat het adres niet kan/mag opgeven vanuit de huisvester en/of uitzendbureau, zolang zij op dit adres wonen zal zelden inschrijving als ingezetene aangevraagd worden.

Samenvattend

Inschrijving in de gemeente kent een hindernis in die zin dat tonen van bewijs dat men over woonruimte in de gemeente beschikt noodzakelijk is. Het lijkt dat door deze verplichting arbeidsmigranten zich vooralsnog eerst in de RNI registreren. Afschaffen van deze verplichting teneinde direct in de gemeente te kunnen inschrijven zal de kwaliteit van de BRP gegevens aanzienlijk verlagen. Een adres zal dan vergelijkbaar worden met het tijdelijk verblijfsadres in de RNI, hetgeen onwenselijk is gezien het belang van kwalitatief goede adresregistratie in de BRP.

BSN direct meegeven bij eerste inschrijving

Een ander genoemde reden (met name vanuit de RNI-loket kant) waarom arbeidsmigranten zich inschrijven in de RNI hoewel ze voornemens zijn om langer dan 4 maanden te verblijven is dat het bij een gemeente te lang duurt voordat iemand zijn of haar BSN mee krijgt. Eerst is er een aantal dagen voordat je een afspraak kunt maken, en als de afspraak dan is geweest duurt het nog een aantal dagen voordat de BSN via de post wordt verzonden. Arbeidsmigranten willen direct aan het werk kunnen en kiezen er daarom voor om zich dan bij een RNI-loket in te schrijven.

Standaardprocedure: Het vierogenprincipe

Bij de meeste gemeenten leidt de inschrijving niet direct tot de uitgifte van het BSN. Het BSN wordt samen met de persoonslijst (PL) nagezonden nadat een tweede persoon de inschrijving in de Basisregistratie Personen (BRP) heeft gecontroleerd. Dit zogenaamde vierogenprincipe wordt bij alle verwerkingen in de BRP toegepast om de correctheid en het belang van de registratie te waarborgen.

[6] Artikel 1.1 Wet BRP en Hup/verblijfplaats
[7] Kamerbrief: Update Stand van zaken Dienst Toeslagen, 12 april 2024
[8] Circulaire adresonderzoek BZK, 2023

Versnelde Registratie: Casestudies Breda, Leiden, Groningen en Soest

Met het oog op de urgente noodzaak van het BSN voor arbeidsmigranten, hebben vier gemeenten (Breda en Leiden, Groningen, Soest) hun proces aangepast om het BSN direct na de afspraak te verstrekken. Deze versnelde werkwijze kent echter verschillen:

Kenmerk	Gemeente Breda	Gemeente Leiden	Gemeente Groningen	Gemeente Soest
Afhandeling	Inschrijving vindt plaats door een medewerker, betrokkene krijgt een afschrift van de PL met BSN mee.	Immigratieaanvragen worden met twee medewerkers afgehandeld.	Inschrijving door collega aan loket. BSN en verkorte PL direct meegegeven.	Voorinschrijving via verzoekformulier Indien nodig eerst adrescontrole voor uitnodiging afspraak
Controle	Tweede (kwaliteits)controle vindt ná de registratie plaats.	Een medewerker maakt de PL op, de ander beoordeelt direct de documenten en controleert de BRP-invoer (directe controle).	Tweede controle dezelfde dag.	Voorinschrijving en controle wordt door een andere medewerker gedaan dan daadwerkelijke opmaak PL. Indien nodig specialistische controle brondocument in latere fase
Adres-documenten	Huur-/koopovereenkomst wordt alleen gevraagd bij twijfelachtige adressen.	Vraagt standaard om koop-/huurovereenkomst óf toestemming hoofdbewoner.	Huur of koopovereenkomst wordt gevraagd.	Vraagt naar huurovereenkomst, soms ook arbeidsovereenkomst, controleert actief adres voor inschrijving indien nodig.
Gevolg	Zonder de vereiste documenten volgt eerst een adresonderzoek en is directe inschrijving niet mogelijk.	Zonder de vereiste documenten volgt is directe inschrijving niet mogelijk.	Zonder de vereiste documenten is directe inschrijving niet mogelijk.	Zonder de vereiste documenten wordt iemand niet uitgenodigd voor de afspraak en wordt indien nodig adresonderzoek uitgevoerd.

Personele en Logistieke Impact

De gemeenten hebben deze versnelde afhandeling mogelijk gemaakt door:

- de personele capaciteit uit te breiden;
- of medewerkers met een uitgebreidere opleiding aan de balie in te zetten;
- of een digitale voorinschrijving in te richten.

Direct inschrijven in de BRP vereist specifieke kennis en vaardigheden met betrekking tot het opmaken van de persoonslijst, welke niet in een regulier basisvaardighedenpakket zijn opgenomen. Baliemedewerkers zijn in deze gevallen veelal senior medewerkers of BRP-specialisten en zijn doorgaans hoger ingeschaald dan reguliere baliemedewerkers.

Alternatieve Aanpakken

Extra opgeleide baliemedewerker: een van de gesproken gemeenten laat de eerste vestiging wel door een reguliere baliemedewerker uitvoeren, maar deze is extra opgeleid voor de afhandeling van EU-onderdanen. Personen van buiten de EU, die brondocumenten aanleveren, worden door een specialist op een later moment verwerkt.

Inschrijving op Locatie: tijdens het onderzoek is gebleken dat er tevens gemeenten zijn die arbeidsmigranten op locatie inschrijven en daar ter plekke een persoonslijst met BSN meegeven. Ook hiervoor is extra personeel ingehuurd en opgeleid.

Kosten direct meegeven BSN

Kosten voor het inzetten van medewerkers die direct de eerste vestiging kunnen uitvoeren en het BSN kunnen meegeven variëren per gemeente en zijn afhankelijk van de beschikbare capaciteit. Er moeten óf medewerkers intern worden omgeschoold of nieuwe medewerkers worden aangenomen en opgeleid.

Opleidingskosten

De kosten voor de noodzakelijke opleiding van BRP-medewerkers variëren sterk.
De aanbevolen, complete diplomalijn voor BRP-specialisten kost ongeveer €20.000 (inclusief toetsing).

Sommige gemeenten kiezen voor een eenvoudigere, losse combinatie van trainingen, waaronder de modules B1a en B1b en cursussen over het lezen en opmaken van persoonslijsten. Deze optie kost gemiddeld circa €5.000 (inclusief toetsing).

Personele Kosten

Hoewel er geen volledig inzicht is in de daadwerkelijk benodigde extra capaciteit voor registratie, zijn de geschatte jaarlijkse personeelskosten voor deze specialistische inzet significant.
De personeelskosten voor een medewerker – los van de hierboven genoemde opleidings- en examenkosten – bedragen ongeveer €99.000 per medewerker per jaar.

Reeds ingeschreven in RNI

Een meerderheid van de gemeenten die we spraken, constateert dat arbeidsmigranten die zich inschrijven in de Basisregistratie Personen (BRP) veelal al zijn ingeschreven in de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI) en dus al over een Burgerservicenummer (BSN) beschikken. De belangrijkste reden hiervoor is dat bij aankomst in Nederland vaak geen vast woonadres beschikbaar is, of dat onduidelijk is hoe lang men voor de betreffende werkgever zal blijven werken of wanneer men terugkeert naar het land van herkomst. Pas wanneer het contract wordt verlengd, of wanneer duidelijk is dat men langer blijft, en op welk adres men gaat verblijven volgt vaak een afspraak voor de BRP-registratie. De RNI-inschrijving wordt in deze gevallen primair gebruikt om het BSN te verkrijgen.

Vanuit een oogpunt van klantvriendelijkheid wordt het niet wenselijk geacht dat een burger tweemaal moet langskomen voor vergelijkbare registratiedoeleinden. De vraag is echter of deze tweestaps-registratie werkelijk bezwaarlijk is, aangezien de woonsituatie van de arbeidsmigrant in beide gevallen verschilt:

1) RNI: (nog) niet duidelijk hoe lang en/of waar iemand in Nederland gaat verblijven.
2) BRP: duidelijk dat iemand langer dan 4 maanden in Nederland gaat verblijven en op welk adres.

Indien de tweestaps-registratie wel als een significant obstakel wordt ervaren, moet onderzocht worden op welke wijze de fysieke belasting van tweemaal langskomen kan worden weggenomen. Een idee zou zijn om de persoonlijke verschijningsplicht in zijn geheel te vervangen voor een

digitale registratie wanneer iemand reeds door een RNI loket is geregistreerd. Hierbij blijft van belang dat de brondocumenten nog steeds fysiek ter controle aangeboden dienen te worden.

Voor een deel, zo wordt aangegeven door gemeenten, kan de oplossing ook liggen in het afspraken maken met huisvesters, uitzendbureaus en/of werkgevers over de in- en uitschrijving van arbeidsmigranten. Deze partijen weten wie waar verblijft, dus als zij bereid zijn om deze gegevens te delen met de gemeenten kan de gehele groep, ongeacht hoe lang ze voornemens zijn te verblijven, inzichtelijk gemaakt worden. Hier kunnen digitale hulpmiddelen bij ondersteunen.

Sommige gemeenten kiezen er ook bewust voor om arbeidsmigranten (via eerdergenoemde partijen) zoveel mogelijk te stimuleren een eerste inschrijving direct bij de gemeente te doen, ongeacht hun intentie, waarmee een tweestaps-registratie wordt vermeden.

Samenvattend

Direct het BSN uitreiken is mogelijk, echter hiervoor is capaciteit en opleiding noodzakelijk. Het direct uitreiken van het BSN draagt echter alleen bij aan het beter registreren van de arbeidsmigrant wanneer deze ook over de juiste documenten beschikt waaruit blijkt dat er woonruimte in de gemeente is.

Digitale hulpmiddelen

Digitale voorinschrijving

Sinds 2023 kunnen niet-ingezetenen gebruikmaken van een digitale voorinschrijving bij alle 19 RNI-loketten. Arbeidsmigranten vullen via een website hun gegevens (zoals adres) in en ontvangen een QR-code.

Efficiëntie: Deze methode elimineert het handmatig overtypen van gegevens aan de balie, wat fouten voorkomt en het inschrijfproces versnelt. Bovendien kunnen contactgegevens vooraf worden geverifieerd (via sms of e-mail).
Controle: De digitale voorinschrijving verandert niets aan de controleplicht; de gegevens en documenten worden nog steeds aan dezelfde eisen getoetst.
Succes: Uit onderzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid9 bleek dat 81% van de gebruikers de QR-code gebruikte voor inschrijving.

Daarnaast bleek uit ons onderzoek dat slechts een beperkt aantal gemeenten reeds een eigen vorm van digitale voorinschrijving hanteert voor hervestiging of vestiging buitenland, vaak via formulieren van verschillende leveranciers.

Meerwaarde voor de BRP-Registratie

Het gebruik van een digitale voorinschrijving kan zinvol zijn voor gemeenten bij de eerste vestiging of hervestiging van arbeidsmigranten, aangezien de efficiëntie van de inschrijving wordt verhoogd door het verlagen van het foutgehalte. De kosten voor een dergelijke applicatie kunnen laag blijven wanneer de technologie van het RNI-loket kan worden hergebruikt.

9 Jaarrapportage arbeidsmigranten 2024

Belangrijke Kanttekeningen

Persoonlijke Aanmelding Blijft: De noodzaak tot een fysieke inschrijving in persoon blijft bestaan. Gemeenten zijn wettelijk verplicht burgers te wijzen op het inleveren van brondocumenten burgerlijke staat en moeten het opgegeven woonadres controleren.

- **Minder Tijdswinst voor Arbeidsmigrant**: Voor de arbeidsmigrant levert de voorinschrijving geen tijdswinst op bij de balie, tenzij de gemeente het BSN direct kan meegeven.
- **Twijfel over Hergebruik RNI-Tool:** Gezien de signalen dat arbeidsmigranten vaak al via de RNI zijn ingeschreven, is het de vraag of hergebruik van de bestaande RNI-applicatie voor de BRP-inschrijving wel zinvol is voor deze groep. Het risico bestaat dat het herhaaldelijk gebruik van dezelfde applicatie in verschillende stappen van het registratieproces verwarring veroorzaakt.

Gemeenten boeken de grootste winst met een voorinschrijving in het foutloos overnemen van de aangeleverde informatie.

Digitaal Nachtregister

Doel: Dit wordt gebruikt door logiesverstrekkende bedrijven (zoals huisvesters, hotels, vakantieparken) om de verplichte registratie van tijdelijke gasten (inclusief arbeidsmigranten die niet als ingezetene staan ingeschreven) digitaal bij te houden.

Voordeel:

- Biedt inzicht aan de gemeente in waar arbeidsmigranten en tijdelijke bewoners verblijven.
- Kan Burgerzaken een signaal geven als iemand langer dan 4 maanden op een adres verblijft. Dit kan dan als start dienen voor een adresonderzoek.

Digitaal platform inschrijving

Dit commercieel platform is een digitale tool voor werkgevers om realtime verblijfsinformatie over werknemers te delen met de betreffende woongemeente.
Doel: het verbeteren van de registratie en de tijdige in- en uitschrijving van buitenlandse werknemers. De adreskwaliteit in de BRP wordt hierdoor verbeterd en het aantal adresonderzoeken zal structureel afnemen.

Functionaliteit: Digitale Aanmelding: Werkgevers kunnen arbeidsmigranten eenvoudig digitaal aanmelden bij de gemeente voor inschrijving of adreswijziging.
Koppelingen: Het biedt de mogelijkheid voor automatische koppelingen met de systemen van grotere werkgevers (uitzendbureaus). Voor kleinere werkgevers die niet over een systeem beschikken dat gekoppeld kan worden is een online formulier ontwikkeld.
Inzicht voor Gemeenten: Gemeenten krijgen via dit platform actueel inzicht in het aantal arbeidsmigranten, hun verblijfsduur en hun BRP-status (wel of niet ingeschreven).

Samenvattend

Digitale hulpmiddelen kunnen bijdragen aan een efficiënter inschrijfproces en het inzichtelijk maken van verblijfplaatsen van arbeidsmigranten. Inzet van deze middelen is op dit moment sterk afhankelijk van gemeentelijke keuzes in de aanpak van arbeidsmigranten en de financiële middelen die de gemeente hiervoor ter beschikking heeft.

B. Financiële prikkel inzetten in de vorm van de toeristenbelasting

Achtergrond toeristenbelasting

Het gebruik van toeristenbelasting groeit: in 2005 hief 70% van alle Nederlandse gemeenten deze belasting, in 2018 was dit 81%, en in 2025 93%[10]. De grondslag van de toeristenbelasting ligt in Artikel 224 Gemeentewet, dat gemeenten toestaat belasting te heffen op verblijf door niet-ingezetenen.

De opbrengsten vallen onder de algemene middelen en zijn vrij besteedbaar. Gemeenten investeren doorgaans meer in toerisme en recreatie dan zij via deze belasting innen, wat de heffing rechtvaardigt. De term 'toeristenbelasting' is niet verplicht en dekt niet volledig de lading: ook niet-toeristische overnachtingen kunnen belast worden.

Lasten voor gemeenten

Niet alle gemeenten heffen toeristenbelasting op huisvesting van arbeidsmigranten. Veel geven aan dat ze vrezen dat de kosten bij de arbeidsmigrant terecht komt. Als gemeenten het wel doen gebeurt het nu vooral nog bij grootschalige projecten, omdat individuele adressen lastig te traceren zijn.

Het volledig invoeren van toeristenbelasting vraagt investeringen in:

- Registratie, Toezicht en handhaving (actueel adressenbestand, controles). Een (digitaal) nachtregister kan helpen bij de registratie en controles.
- Communicatie. Gemeenten ervaren weerstand: logiesverstrekkers vinden de heffing oneerlijk. Dit kan leiden tot vertraging of intrekking van plannen[11].

Baten voor gemeenten

Redenen om toeristenbelasting op arbeidsmigranten toe te passen:

- Financieel: alle tijdelijke verblijvers dragen bij aan gemeentelijke voorzieningen.
- Inzicht: beter zicht op verblijfslocaties.
- Stimulans inschrijving: vermijding van belasting door inschrijving verhoogt gemeentefondsuitkering.
- Dwangmiddel: afspraken bij uitzender afdwingen over in- en uitschrijving (anders met terugwerkende kracht toeristenbelasting betalen voor alle bedden).

Samenvattend

Hoewel 93% van de Nederlandse gemeenten toeristenbelasting heft, is toepassing op arbeidsmigranten beperkt. Het proces is complex door registratieproblemen en weerstand. Gemeenten die het invoeren zien baten in inkomsten en betere BRP-registratie, maar ook risico's zoals extra adresonderzoek door het ontbreken van uitschrijvingen. Succesvolle invoering vraagt inzicht in verblijfslocaties en duidelijke afspraken met logiesverstrekkers over in- en uitschrijving.

[10] https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten-2025/interactieve-kaarten-2025/atlas-gemeenten-2025/
[11] https://www.ad.nl/reimerswaal/telers-willen-geen-verblijfsbelasting-betalen-een-arbeidsmigrant-is-geen-toerist~abbb5463/

C. Extra capaciteit bij BRP toezicht

Door veel gemeenten is opgemerkt dat inschrijving van de arbeidsmigrant vaak wel lukt maar dat uitschrijving of verhuizing vanuit gemeentelijk perspectief eveneens een probleem is. De rechtspraak stelt onomstotelijk dat de BRP de feitelijke woon- of verblijfplaats moet weerspiegelen[12]. Artikel 2.22, eerste lid, van de Wet BRP vereist expliciet dat het onderzoek dat leidt tot een ambtshalve wijziging "gedegen" is. Het is niet voldoende om simpelweg wat gegevens te verzamelen; de gemeente dient een grondige en zorgvuldige procedure te volgen op grond waarvan de feitelijke situatie overtuigend vast gesteld kan worden. De rechtspraak stelt zeer hoge eisen aan het onderzoek en de bewijslast, om de eenvoudige reden dat de gevolgen van een ambtshalve uitschrijving aanzienlijk zijn voor de burger[13]. Een uitschrijving kan immers leiden tot het verlies van vitale overheidsdiensten, zoals toeslagen, uitkeringen en het kiesrecht.

Door deze ingrijpende consequenties compenseert de rechter de ongelijkheid in positie tussen de burger en de gemeente met een hoge toetsingsmaatstaf. De gemeente kan niet lichtvaardig tot een uitschrijving overgaan, hoe overtuigd zij ook is van de onjuistheid van de registratie. Een ambtshalve uitschrijving uit de BRP vergt veel tijd en inzet vanuit het gemeentelijk apparaat. Er dient vanwege het belang van de registratie in de BRP een gedegen onderzoek plaats te vinden. Steeds vaker wordt in de rechtspraak de grens van wat een gedegen onderzoek behelst verlegt en wordt de bewijslast van de gemeente zwaarder. De gemeente zal meerdere huisbezoeken (op verschillende tijdstippen)[14] moeten uitvoeren en dit moeten aanvullen met andere bewijsmiddelen zoals bijvoorbeeld informatie over waterverbruik[15] of verklaringen van derden[16].

Wanneer gemeenten adresonderzoek uitvoeren bij adressen waarop arbeidsmigranten geregistreerd staan of zouden moeten staan zijn er afwijkingen ten opzichte van de normale situatie. In het Risbo rapport arbeidsmigranten[17] valt hierover te lezen:
"Het onderzoek over de woonsituatie van werkende EU-burgers met een laag inkomen in Nederland toont aan dat hun woonpositie afwijkt van die van de gemiddelde Nederlander. Ze wonen bovengemiddeld vaak in een huurwoning met een tijdelijk contract en zijn minder vaak eigenaar van een huis. Daarnaast is een groot deel van hen afhankelijk van de werkgever voor hun woning, huren ze vaak van hun werkgever en delen ze hun woning en voorzieningen met anderen."

De intensievere onderzoeksaanpak voor het adresonderzoek is specifiek voor arbeidsmigranten dus nog tijdrovender geworden. Op de vraag "wat heeft jouw gemeente nodig om de registratie van arbeidsmigranten in de BRP actueel te houden"[18] gaf de meerderheid van gemeenten tijdens de regiocongressen van de NVVB dan ook aan; extra capaciteit voor controles vanuit toezicht en handhaving, gevolgd door het maken van goede afspraken met uitzendbureaus, werkgevers en/of huisvesters over het delen van gegevens. Ook in de gesprekken die we met gemeenten voerden kwam naar voren dat ze steeds vaker via uitzendorganisaties het actuele woonadres proberen te achterhalen. Deze aanpak onderstreept de essentiële noodzaak van goede contacten met huisvesters, uitzendbureaus en/of werkgevers, zoals de onderstaande voorbeelden aantonen.

[12] Bijvoorbeeld in ECLI:NL:RVS:2016:977
[13] ECLI:NL:RVS:2024:1057 en ECLI:NL:RVS:2025:2827
[14] ECLI:NL:RBROT:2021:6122:
[15] ECLI:NL:RVS:2024:1057 en ECLI:NL:RVS:2025:2827
[16] ECLI:NL:RBROT:2024:2314
[17] Zicht op arbeidsmigranten. Een belevingsonderzoek naar de positie van EU-arbeidsmigranten, derdelanders en ontheemde Oekraïners in Nederland. Risbo/Erasmus Universiteit Rotterdam, 2024
[18] Gesteld via mentimeter tijdens het NVVB congres in Vianen en Assen waar 87 personen op hebben geantwoord

Effectieve Samenwerking met Uitzendbureaus, huisvesters en/of werkgevers

Diverse gemeenten hebben, in het kader van adresonderzoek en ontbrekende uitschrijvingen, contact gelegd met grote uitzendbureaus die de huisvesting regelen of met werkgevers. Er worden afspraken gemaakt over het faciliteren van inschrijvingen en/of het actief doorgeven van bewoning. De huisvester informeert de gemeente welke personen op een specifiek adres wonen en maakt afspraken voor een correcte inschrijving in de Basisregistratie Personen (BRP). Hierbij worden in sommige gevallen digitale hulpmiddelen ingezet (zoals het digitaal nachtregister of een digitaal platform registratie).

Twee recente voorbeelden van een dergelijke samenwerking komen uit de gemeente Waalwijk en Boxtel:

- In Waalwijk is met elf partijen een convenant ondertekend met daarin afspraken over wonen (o.a. over de inschrijving), werken en leven van internationale medewerkers[19]. Het is de bedoeling dat steeds meer bedrijven, uitzendbureaus en organisaties zich aansluiten en de verschillende partijen leggen geld in om activiteiten waar te kunnen maken.
- In Boxtel wordt vanuit een sociaal convenant o.a. aan de integratie en participatie van werknemers van Vion gewerkt[20]. Één van de acties is het starten van een inschrijfpunt op locatie, om zo de drempel voor inschrijving te verlagen.

Gebruik van Wettelijke Instrumenten

Niet alle huisvesters, uitzendorganisaties en/of werkgevers zijn bereid om mee te werken, vaak zijn privacyoverwegingen reden om persoonsgegevens niet te verstrekken. In dergelijke gevallen kiezen sommige gemeenten ervoor om de toezichthouder BRP de benodigde gegevens standaard te laten vorderen bij bekende huisvestingsadressen. Dit resulteert in een regelmatige hercontrole van de bewoning van het adres waarvoor de gevorderde gegevens worden gebruikt. Uiteraard zijn er nog steeds uitzenders en huisvesters die in het geheel niet bereid zijn mee te werken.

Hoewel er een mogelijkheid is om locaties aan te wijzen waar nachtverblijf wordt gefaciliteerd die informatie verstrekken op grond van artikel 2.50 Wbrp is dit nog niet veel gebruikt door gemeenten. Dit artikel wordt wel gebruikt om informatie van verpleeginstellingen te ontvangen maar nog niet ten behoeve van de registratie van arbeidsmigranten.

Een aantal gemeenten heeft beleid op het gebied van de verhuur van woonruimte aan arbeidsmigranten. Dit varieert van een vergunning voor grootschalige huisvestingsprojecten tot beleid rondom kleinere verhuurprojecten of individuele kamerverhuur en aanbesteding voor nieuwe locaties met daarin specifieke voorwaarden. Sommige gemeenten maken gebruik van de vergunningen vanuit de Wet goed verhuurderschap.

Digitale initiatieven

Een groeiend aantal gemeenten, met name die met veel vakantieparken of grote huisvestingslocaties, zet zich actief in voor de correcte registratie van arbeidsmigranten. Zij maken hiervoor gebruik van een digitaal nachtregister en/of een digitaal inschrijvingsplatform. Deze initiatieven zijn veelbelovende instrumenten voor gemeenten om de registratie te verbeteren. Echter, door de korte gebruiksduur zijn er nog beperkt cijfers beschikbaar over de concrete effectiviteit ervan.

[19] Zie: https://www.bd.nl/waalwijk/hoe-waalwijk-met-een-keurmerk-de-arbeidsmigrant-wil-helpen-dit-is-iets-heel-bijzonders~a66abef8/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F
[20] Zie: https://www.boxtel.nl/nieuws/gemeente-boxtel-opent-inschrijfpunt-voor-arbeidsmigranten-op-locatie

Aanpak inschrijving vakantieparken

Een gemeente die we spraken gaf aan het probleem van inschrijving in een huisjespark te hebben aangepakt door een regeling op te stellen dat een vooraf vastgesteld aantal huisjes voor een jaar bewoond mogen worden. De arbeidsmigranten die deze huisjes bewonen worden dan ook op dit park geregistreerd.

Directe Actie bij Huisbezoek

Sommige gemeenten zorgen voor een directe inschrijving of verhuizing in de BRP na constatering van bewoning. Dit doen zij tijdens een huis- of bedrijfsbezoek door:

- Verhuis en vertrekformulieren en voorlichtingsfolders in diverse talen direct mee te nemen.
- Onmiddellijke registratie mogelijk te maken (waarvoor uiteraard capaciteit vrijgemaakt dient te worden).

Afspraken met huisvesters over vertrek

Gemeenten, veelal die met grote huisvestingslocaties, maken afspraken met de huisvesters over uitschrijvingen en verhuizingen. De gemeente verstrekt uitschrijvings- of verhuisformulieren aan de huisvester. De huisvester draagt zorg voor de correcte invulling van een verhuisformulier of een formulier 'Vertrek buitenland' zodra de arbeidsmigrant de locatie verlaat. Bij sommige gemeenten is er een toestemmingsverklaring bij andere gemeenten wordt een kopie ID toegevoegd. De formulieren moeten wel door de arbeidsmigrant worden ondertekent. Bij een aantal gemeenten wordt er naar aanleiding van de ontvangst van het formulier wel een verkort adresonderzoek gedaan. Ook is het bij een gemeente mogelijk dat er, in samenwerking met een uitzender, digitaal aangifte van vertrek wordt gedaan.

Het belang van deze afspraken wordt duidelijk aangegeven, er is geen tijd om voor alle vertrekkende arbeidsmigranten afzonderlijk een uitgebreid adresonderzoek te doen.
Bij alle gemeenten wordt aangegeven dat er altijd huisvesters/verhuurders zijn die niet willen dat de arbeidsmigranten ingeschreven worden. In die gevallen is meer inzet op adresonderzoek nodig.

Voorgeschreven werkwijze uitschrijving

Een arbeidsmigrant hoeft niet in persoon te verschijnen wanneer geen familieleden op het zelfde adres achterblijven[21]. Deze geeft de verhuizing soms door wanneer die al in het buitenland is of de verhuizing wordt helemaal niet doorgegeven. In veel gemeenten is het doorgeven van een vertrek naar het buitenland digitaal mogelijk maar hier wordt door arbeidsmigranten over het algemeen nog weinig gebruik van gemaakt.

Gemeenten kiezen voor pragmatische varianten waarbij ze een melding van een persoon die in het buitenland is accepteren en een verkort adresonderzoek gaan uitvoeren. In een groot aantal gemeenten wordt gewerkt met een vooraf ingevuld machtiging (soms gepaard gaand met een kopie ID) die uiteindelijk door de huisvester/uitzender wordt ingevuld/aangevuld en naar de gemeente wordt verzonden.

Wij vragen het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) één of meerdere geaccepteerde, efficiënte werkwijzen voor de uitschrijving van arbeidsmigranten in de Basisregistratie Personen (BRP) uit te werken en onder de aandacht van gemeenten te brengen.

[21] Art. 2.43 Wbrp

Eindconclusie

De ‘aanpak verbetering registratie in de BRP’ richt zich op EU-arbeidsmigranten die langer dan vier maanden in Nederland verblijven, maar zich foutief in de RNI inschrijven of zich niet tijdig als ingezetene inschrijven. Het doel is dat deze groep zich tijdig als ingezetene registreert, zodat gemeenten beter zicht krijgen op verblijfslocaties en effectief beleid, communicatie en toezicht kunnen uitvoeren. Correcte registratie is essentieel voor toegang tot rechten en voorzieningen en voor handhaving van woon- en werksituaties. Voor passende maatregelen die bijdragen aan een betere registratie van arbeidsmigranten, is het belangrijk een onderscheid te maken tussen vier ‘startsituaties’ van arbeidsmigranten:

Persoon	Verblijfsintentie	Aantoonbaar Adres	Focus voor Gemeente
1	< 4 maanden (RNI)	Ja	Inzicht krijgen en eventueel overgang naar inschrijving ingezetene faciliteren.
2	< 4 maanden (RNI)	Nee	Opsporing adres en misstanden (toezicht).
3	> 4 maanden (BRP)	Ja	Versnelling en facilitering inschrijving ingezetene.
4	> 4 maanden (BRP)	Nee	Opsporing adres en misstanden (toezicht) en inschrijving ingezetene.

Voor situatie 1 is registratie bij een RNI-loket formeel correct. Het nadeel voor gemeenten is dat er slecht zicht is op deze groep. Daarnaast is er een kans dat als deze persoon toch langer wil blijven, hij/zij zich niet nog een keer wil melden voor een inschrijving als ingezetene. Om de zichtbaarheid en de correcte registratie te bevorderen van situatie 1 en 3, zijn afspraken met huisvesters, uitzendbureaus en/of werkgevers over gegevensdeling en in- en uitschrijving nodig. Digitale hulpmiddelen zoals een digitaal nachtregister of een digitaal platform registratie kunnen ondersteunen bij de gegevensdeling, en vereenvoudigen het werk voor Burgerzaken. Zo kunnen deze digitale middelen signaleren wanneer verblijf langer duurt dan vier maanden. Ook kunnen afspraken over groepsinschrijvingen (op locatie) en over uitschrijving het registratieproces versnellen.

Situatie 2 en 4 zijn complexer: zonder aantoonbaar adres is inschrijving als ingezetene vaak niet mogelijk. Arbeidsmigranten melden zich dan bij een RNI-loket, gestuurd door partijen die registratie willen vermijden (bijvoorbeeld bij illegale of onveilige bewoning). In het beste geval geeft iemand daar een correcte tijdelijk verblijfsadres op. Gemeenten moeten actief adressen achterhalen via gegevensanalyse (waterverbruik, RNI-gegevens, LAA-signalen) en controleren via toezicht. Dit vraagt om extra capaciteit voor BRP toezicht.
Het is belangrijk te vermelden dat dit inzicht verkrijgen niet slechts dient om de inschrijving van een arbeidsmigrant te faciliteren. Het doel is primair het opsporen van mogelijk slechte, danwel uitbuitende, of illegale woonsituaties. Hoe je hier vervolgens mee omgaat als gemeente dient

integraal zorgvuldig besproken en uitgewerkt te worden. Er zijn hierbij verschillende instrumenten die een gemeente kan inzetten.

Advies: financiële middelen voor drie maatregelen

1)Extra toezichthouders BRP

Die enerzijds specifiek ingezet worden om adressen waar vermoedens zijn van bewoning arbeidsmigranten (leegstandslijsten met waterverbruik, RNI-adressen, LAA-signalen) te controleren, en daarnaast om te ondersteunen bij adresonderzoek. Naar verwachting is minimaal 1.5 FTE per gemeente nodig om dit correct uit te kunnen voeren. Het is belangrijk dat deze personen echt voor deze aanpak worden ingezet en niet reguliere andere taken overnemen.

Één FTE kost jaarlijks €107.000, gerekend met schaal 9 van de handleiding overheidstarieven 2026. 1.5 FTE voor 342 gemeenten komt dan uit op een totaal bedrag van €54.891.000 per jaar. Dit bedrag zou via een verdeelsleutel over de verschillende gemeente verdeeld kunnen worden, waarbij rekening wordt gehouden met het aantal inschrijvingen van arbeidsmigranten in de BRP en eventueel RNI inschrijvingen[22]. Er wordt verwacht dat deze maatregel er toe leidt dat er meer zicht komt op waar arbeidsmigranten verblijven die zich nu niet als ingezetene kunnen inschrijven.

2) Inzet van accounthouders 'registratie arbeidsmigranten'

Deze personen leggen en onderhouden contacten met uitzendbureaus, werkgevers en/of huisvesters, o.a. om afspraken te maken over de aanlevering van gegevens en ondersteuning bij de in- en uitschrijving uit de BRP (zoals bv. het faciliteren van groepsinschrijvingen). Gezien deze accounthouder ook contact onderhoudt met uitzenders, draagt dit ook bij aan de goede werking van de nieuw aangenomen Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskracht (Wtta) en de daarin opgenomen zorgplicht. Gemeenten hebben hiermee beter inzicht of uitzendbureaus goed mee werken of niet. Ook sluit deze functie aan op de wens meer samenwerking tussen bedrijven, gemeenten en brancheorganisaties te krijgen.

Één FTE kost jaarlijks €129.000, gerekend met schaal 11 van de handleiding overheidstarieven 2026. Een 0.5 FTE voor 342 gemeenten komt dan uit op een totaal bedrag van €22.059.000 per jaar. Dit zou ook regionaal ingezet kunnen worden (zie kopje 'regionale inzet').

3) Digitale hulpmiddelen om gegevens goed te kunnen ontsluiten

Als er samenwerkingsafspraken komen met uitzendbureaus, werkgevers en/of huisvesters over de in- en uitschrijving én gegevensuitwisseling is het van belang dat gemeenten goede digitale systemen hebben waarbij dit mogelijk wordt gemaakt. Op deze manier kan Burgerzaken veel efficiënter werken dan dat er Excel lijstjes heen en weer worden gestuurd.

De kosten voor digitale hulpmiddelen variëren per type hulpmiddel en leverancier[23]. Deze hulpmiddelen leiden tot meer inschrijvingen als ingezetene waardoor het Gemeentefonds stijgt,

[22] Bijvoorbeeld via de aantallen die op https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/huisvesting-voor-aandachtsgroepen/inleiding staan vermeld bij 8: arbeidsmigranten in de BRP en 9: arbeidsmigranten in de RNI

[23] Het digitaal nachtregister van X-com zit op €4.750 startkosten en tussen de €350 en €550 maandelijkse kosten. Dit komt uit tussen de €4.200 en €6.600 per jaar (exclusief startkosten). De kosten voor het Platform Arbeidsmigranten is afhankelijk van het aantal aangesloten werkgevers en huisvestingslocaties. Bij <10 werkgevers liggen de vaste kosten op €9.175 en bij 10 of meer op €13.490. Variabele kosten zijn gestaffeld, waarbij bij meer huisvesters de prijs per huisvester goedkoper wordt, startend bij €290 per locatie (1 tot 10 locaties) tot €79 per locatie (201 en meer locaties). Per jaar komt dit dus een stuk hoger uit dan een digitaal nachtregister.

waardoor een deel van de kosten door gemeenten mogelijk worden terugverdiend. Echter, als alle gemeenten meer inschrijvingen doen, gaat dit niet meer op. Wel is door deze digitale hulpmiddelen meer zicht op wie waar verblijft, wat positieve doorwerking heeft op tal van zaken. Vanuit dit oogpunt lijkt het ons gelegitimeerd om €5.130.000 (€15.000 per jaar per gemeente) vrij te maken om met deze zelfgekozen digitale hulpmiddelen aan de slag te gaan. Bovendien zijn de kosten van deze digitale middelen een stuk goedkoper dan arbeidskrachten.

Regionale inzet

Afgelopen jaar is de Alliantie Work in NL ondertekend door diverse partijen als startsein voor samenwerking tussen bedrijven, gemeenten en brancheorganisaties. Het totaalbedrag van €27.189.000 (accounthouder + digitale hulpmiddelen) zou daarom ook verdeeld over de arbeidsmarktregio's ingezet kunnen worden, waarbij de accounthouder(s) 'registratie arbeidsmigranten' in nauw contact staan met de WIN-coördinator en de verschillende gemeenten. Grote uitzendbureaus en/of werkgevers hebben soms meerdere huisvestingslocaties in verschillende gemeenten. Door regionaal accounthouder(s) aan te nemen wordt regionale samenwerking bevorderd en kan er efficiënter gewerkt worden. Daarnaast is het prettig wanneer buurgemeenten met gelijkwaardige digitale hulpmiddelen werken, zodat onderlinge gegevensuitwisseling makkelijker wordt. Tot slot kan deze accounthouder gemeenten, de WIN-coördinator en de handhavende partij van de Wtta voeden met informatie over de partijen die gesproken worden (en visa versa).

Tot slot

Wij adviseren geen extra middelen voor overige maatregelen. Met financiering voor BRP-toezicht, een accounthouder 'registratie arbeidsmigranten' en digitale hulpmiddelen kunnen gemeenten de andere maatregelen zelf uitvoeren.

Hoewel wachttijden geen groot probleem zijn, verkort een accounthouder het proces door afspraken over groepsinschrijvingen en inschrijving op locatie. Dit versnelt het verkrijgen van een BSN en stimuleert huisvesters, werkgevers en uitzendbureaus om inschrijving te faciliteren. Digitale gegevensuitwisseling biedt daarnaast inzicht in niet-ingeschreven arbeidsmigranten, geeft signalen bij langdurig verblijf en ondersteunt adresonderzoek bij verhuizingen. Hierdoor neemt de noodzaak af om arbeidsmigranten actief te overtuigen zich direct in te schrijven: gemeenten hebben zicht op verblijf en betrokken partijen werken mee. Het direct verstrekken van een BSN kan naar eigen behoefte worden ingezet, zonder extra Rijksmiddelen.

Ook voor het heffen van toeristenbelasting op logies voor arbeidsmigranten dragen deze maatregelen bij. De kosten zitten vooral in het identificeren van logiesverstrekkers en het onderhouden van dit bestand. Door beter zicht en samenwerking met partijen wordt duidelijk wie belastingplichtig is. Gemeenten kunnen dit met de geadviseerde middelen realiseren.